

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Savska cesta 62

Poslovni broj: I KŽ-197/2023-22

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Ivana Turudića univ.spec.crim., predsjednika vijeća te mr.sc. Marijana Bitange, Sande Janković, Tomislava Juriše i Marije Balenović, članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice-specijalistice Ive Kero, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog B. V. zbog kaznenog djela iz članka 111. točka 2. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. - ispravak, 101/17., 118/18. i 126/19., dalje: KZ/11.) odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Osijeku broj K-31/2022-24 od 16. ožujka 2023., u sjednici održanoj 8. studenog 2023. u prisutnosti u javnom dijelu sjednice optuženog B. V. i branitelja, odvjetnika B. K.,

presudio je

Odbijaju se žalbe državnog odvjetnika i optuženog B. V. kao neosnovane te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom broj K-31/2022-24, od 16. ožujka 2023. Županijski sud u Osijeku proglasio je krivim optuženog B. V. zbog kaznenog djela protiv života i tijela – teškog ubojstva iz članka 111. točka 2. KZ/11., činjenično i pravno opisanog u izreci te presude, pa ga je, na temelju članka 111. točka 2. KZ/11., osudio na kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 25 (dvadeset i pet) godina, u koju kaznu mu je, na temelju članka 54. KZ/11., uračunato vrijeme od uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 30. travnja 2021. pa nadalje. Na temelju članka 69. stavak 1. KZ/11. optuženom B. V. izrečena je sigurnosna mjera obaveznog liječenja od ovisnosti koja će se izvršavati u okviru zatvorskog sustava, dok za to postoji potreba, ali ne dulje od 3 (tri) godine.

1.1. Temeljem članka 79. stavka 2. KZ/11. od optuženog B. V. trajno je oduzet kuhinjski nož ukupne dužine 31 cm i duljine oštrice 17,5 cm (metalni dio blago savijen) izuzet tijekom očevida, budući da je isti upotrijebljen za izvršenje kaznenog djela te će se navedeni predmet po pravomoćnosti presude, na temelju članka 181. stavak 7. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22., dalje: ZKP/08.), uništiti.

1.2. Na temelju članka 148. stavak 6. ZKP/08. optuženi B. V. u cijelosti je oslobođen obveze naknade troškova kaznenog postupka.

2. Protiv te presude žalbu su podnijeli državni odvjetnik i optuženi B. V..

2.1. Državi odvjetnik žali se zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja (članak 470. stavak 2. ZKP/08.) i odluke o kazni (članak 471. stavak 1. ZKP/08.) s prijedlogom "...da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske preinači prvostupanjsku presudu i okr. B. V. proglasi krivim i za kazneno djelo teškog ubojstva iz čl. 111. točka 4. KZ/11 te mu izrekne kaznu dugotrajnog zatvora u dužem trajanju."

2.2. Optuženi B. V. žali se po branitelju, odvjetniku B. K., zbog "bitne povrede odredaba kaznenog postupka (članak 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08.), pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o kazni", s prijedlogom "...da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske u Zagrebu pobijanu presudu ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje prvostupanjskom sudu pred potpuno izmijenjenim vijećem."

3. Odgovor na žalbu optuženika podnio je državni odvjetnik s prijedlogom da se žalba optuženika odbije kao neosnovana.

3.1. Odgovor na žalbu državnog odvjetnika podnio je optuženi B. V. po branitelju, odvjetniku B. K. s prijedlogom da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana.

4. Na temelju članka 474. stavak 1. ZKP/08. spis je prethodno dodjeli u rad sucu izvjestitelju bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

5. Sjednica vijeća održana je u prisutnosti optuženika putem audio – video veze iz Kaznionice ... i njegovog branitelja, odvjetnika B. K., koji su to zahtijevali u žalbi, sve u skladu s odredbom članka 475. stavak 4. ZKP/08., a u odsutnosti uredno izviještenog državnog odvjetnika.

6. Žalbe državnog odvjetnika i optuženog B. V. nisu osnovane.

7. Naime, prvostupanjski sud nije počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08., koja bi po navodima optuženikove žalbe bila ostvarena "...jer su razlozi presude u znatnoj mjeri proturječni izreci, a dijelom i potpuno nejasni". Protivno tome, ovaj drugostupanjski sud nalazi da su u pobijanoj presudi navedeni neproturječni i jasni razlozi o odlučnim

činjenicama, ovo tim prije što žalitelj ne konkretizira svoju žalbenu tvrdnju po tom pitanju, već istu ističe uopćeno, u obliku navedene zakonske formulacije.

8. I državni odvjetnik i optuženik žale se zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (članak 470. ZKP/08.). Potkrepljujući svoju tezu o nužnoj obrani, kao isključenju protupravnosti počinjenog djela (članak 21. KZ/11.), optuženik u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud "...propustio sa više pažnje i kritičnosti ocijeniti rezultate sudsko – medicinskog vještačenja, psihijatrijskog vještačenja, toksikološkog vještačenja, biološkog vještačenja tragova i mehanoskopskog vještačenja", napominjući kako na raspravi ispitani svjedoci nisu i očevici inkriminiranog događaja te da nije dokazano da bi oštećeni R. V. u kritičnom vremenu bio posebno ranjiva osoba zbog dobi, teže tjelesne smetnje, što je kvalifikatorna okolnost terećenog kaznenog djela iz članka 111. točke 2. KZ/11. U isto vrijeme, državni odvjetnik u svojoj žalbi osporava zaključak prvostupanjskog suda po kojem nije dokazano da je optuženik terećeno kazneno djelo počinio i iz koristoljublja, kao sljedeće kvalifikatorne okolnosti koja djelo inkriminiranog ubojstva također čini teškim djelom ubojstva (članak 111. točka 4. KZ/11.). S tim u svezi, državni odvjetnik apostrofira sadržaj svjedočkih iskaza I. P. (oštećenikovog šogora), Z. V. (oštećenikove bivše snahe) te oštećenikovog susjeda M. K. i pregled prometa na bankovnom računu oštećenika, jer sadržaji tih iskaza, po navodima tužitelja, potvrđuju da je predmetno kazneno djelo teškog ubojstva počinjeno ne samo na štetu ranjive osobe zbog njezine dobi i teže tjelesne smetnje, već da je isto bilo motivirano i koristoljubljem optuženika.

8.1. Neosnovana je i bez uporišta, u sadržaju izvedenih dokaza, obrana optuženika po kojoj bi inkriminirano djelo bilo počinjeno u nužnoj obrani te da kao takvo ne bi bilo protupravno. Protivno tome, ispravno je i potpuno prvostupanjski sud utvrdio sve odlučne činjenice predmetne inkriminacije te temeljem toga izveo pravilan zaključak da je optuženik počinio terećeno djelo opisano izrekom prvostupanjske presude. S tim u svezi, kada je nesporno da su optuženik i oštećenik u inkriminirano vrijeme bili u stanu na katu obiteljske kuće u ..., gdje se dogodio inkriminirani napad, bespredmetna je optuženikova žalbena argumentacija u kojoj analizira "...trag potplate i obuće označen kao trag broj 28 pronađen u lokvi sasušene krvi...", za kojeg "nije bilo moguće nedvojbeno utvrditi da li...potječe ili ne potječe od dostavljenih (optuženikovih) tenisica". Drugim riječima, optuženik ne osporava da na kritičnom mjestu, osim njega i oštećenika, nije bila još neka, treća osoba pa i po ocjeni ovog žalbenog suda ovaj dokaz kojim nije bilo moguće nedvojbeno utvrditi potječe li trag u krvi od optuženikove obuće, tenisice, ne dovodi u pitanje potpunost i točnost utvrđenja odlučnih činjenica predmetne inkriminacije. Daljnji žalbeni navodi optuženika po kojima su na oštrici noža, kao sredstva uporabljeno u počinjenju terećenog kaznenog djela, pronađeni tragovi krvi oštećenika, te miješani DNA profili oštećenika i optuženika na dršci istog noža, bez vrijednosne kvalifikacije te činjenice od strane optuženika, samo potvrđuju odlučne činjenice koje je prvostupanjski sud iz tog i drugih dokaza potpuno i točno utvrdio – optuženik je ubio oštećenika navedenim nožem na način da mu je zadao 14 ubodnih i reznih rana (točka 20 u obrazloženju prvostupanjske presude), pri čemu je smrt prema provedenom i prihvaćenom sudsko – medicinskom vještačenju prouzročena ubodom u glavu, ispod lijevog uha, sa posljedicom ozljeđivanja vratne arterije, i u leđa, u regiji prsišta, u pluća. Uostalom, i to je nesporna činjenica koju kao takvu priznaje i optuženik u svojoj obrani, pri čemu

se brani da je napad nožem poduzeo u nužnoj obrani. Kada u žalbi upire na nužnost "veće pažnje i kritičnosti" prilikom ocjene rezultata na raspravi izvedenih dokaza vještačenjem, optuženik ne konkretizira u čemu bi bili nedostaci tako izvedenih vještačenja. Štoviše, iz zapisnika s rasprave od 14. ožujka 2023. (list spisa 512) slijedi kako optuženik na izvedene dokaze vještačenjima "nema primjedbi". Stoga je, po ocjeni ovog žalbenog suda, prvostupanjski sud savjesno ocijenio sadržaje svih na raspravi izvedenih dokaza, uključujući i dokazivanje provedenim vještačenjima, pojedinačno i u svezi sa ostalim dokazima te je na temelju takve ocjene potpuno i točno utvrdio sve odlučne činjenice predmetne inkriminacije. Ovo se posebno odnosi na ocjenu navoda optuženikove obrane glede nužne obrane, koje je prvostupanjski sud ispravno otklonio kao neživotne i usmjerene na izbjegavanje kaznene odgovornosti (točka 37. u obrazloženju prvostupanjske presude). S tim u svezi ispravno je isti sud ukazao na dokazanu činjenicu obrambenih ozljeda na dlanovima i podlakticama ruku oštećenika, kao i na već navedenu brojnost ubodnih i reznih rana nanijetih oštećeniku intenzitetom u rasponu sile od slabog do jakog intenziteta i očiti nerazmjer tjelesne snage u korist mlađeg optuženika, potonje vezano za njihovu životnu dob (optuženik je tempore criminis bio star 39 godina, a oštećenik je bio bolesna i gotovo dvostruko starija osoba - 74 godine). U izloženom kontekstu signifikantan je podatak o intenzitetu primijenjene sile koji se odnosi na dubinu smrtonosnih ubodnih rana (8 cm na vratu, 6 cm na leđima), te savijenu oštricu noža (ukupna duljina noža je 31 cm, a duljina oštrice 17,5 cm), glede koje činjenice je sudsko – medicinski vještak iskazao da "Nije baš jednostavno nožem probiti rebro. Tu treba snage." (iz odgovora vještaka na pitanje člana sudskog vijeća na listu spisa 400). Slijedom izloženog, po ocjeni ovog žalbenog suda, ispravno je prvostupanjski sud otklonio kao neprihvatljive navode obrane optuženika po kojima bi predmetno kazneno djelo bilo počinjeno u nužnoj obrani, jer se takvi navodi u kontekstu svih drugih na raspravi izvedenih i ocijenjenih dokaza pokazuju kao nevjerodostojni i usmjereni isključivo na izbjegavanja kaznene odgovornosti. To posredno proizlazi i iz same obrane optuženika u kojoj isti reducira, smanjuje sudsko - medicinski egzaktno utvrđeni broj rana koje je nanio oštećeniku, i to sa dokazanih 14 ubodnih i reznih rana na "tri – četiri", sve po navodima obrane, nakon što ga je oštećenik nožem porezao po ruci, "izmakao se, izbio mu nož iz ruke i uzeo ga. Nakon toga mu je tri – četiri puta nožem zadao udarce". Naime, već i takva obrana, sve kada bi bila i prihvaćena, eliminira stanje nužne obrane na strani optuženika, na koje se isti poziva u svojoj obrani. Optuženik žalbom uopćeno dovodi u pitanje po prvostupanjskom sudu utvrđenu kvalifikatornu okolnost iz članka 111. točke 2. KZ/11. tvrdnjom da "...nije dokazano da bi optuženik počinio kazneno djelo teškog ubojstva sa kvalifikatornom okolnosti iz članka 111. točke 2. KZ/11., koja se odnosi na dob i teže tjelesne smetnje oštećenika", jer istu ne konkretizira, osim što upućuje na navodno oštećenikovo depresivno stanje. No, pravilno je i potpuno prvostupanjski sud utvrdio kvalifikatornu okolnost terećenog djela iz članka 111. točke 2. KZ/11. koja se odnosi na posebnu ranjivost oštećenika upravno zbog njegove životne dobi i teže tjelesne smetnje. Tu činjenicu prvostupanjski sud je pravilno utvrdio iz provedenog sudsko – medicinskog vještačenja po kojem je oštećenik, osoba tempore criminis stara 74 godine, bio teški srčani bolesnik sa oštećenom funkcijom srca koje je radilo kapacitetom od 30%, visokim tlakom i opstruktivnom bolesti pluća. Nedvojbeno je da osoba takvih svojstava predstavlja stariju osobu sa težim tjelesnim smetnjama, dakle, onu ranjivu kategoriju osoba koje potpadaju pod kvalifikatornu okolnost terećenog kaznenog djela. Da je tome tako proizlazi ne samo zato što da je oštećenik glede

svakodnevnih potreba koristio pomoć optuženika (kupovina hrane), već i impresija o stanju stvari po osobama iz njihovog životnog okružja, a koje su ispitane kao svjedoci na raspravi. Tako oštećenikov šogor I. P., kao i bivša snaha Z. V., svjedoče da je oštećenik "bio bolestan... nije se mogao sagnuti da si zaveže obuću, imao je pumpicu za disanje... dosta je slabo hodao, ...teško je disao i brzo se umarao... u zadnje vrijeme je sve teže hodao, pa mu je bio problem sići niz stepenice", a susjedi M. K. i K. K. svjedoče da je "bio bolestan i slabo pokretan".

8.2. Istovremeno neosnovano se državni odvjetnik žali tvrdeći kako sadržaji na raspravi izvedenih dokaza nedvojbeno ukazuju da je terećeno kazneno djelo počinjeno i iz koristoljublja (članak 111. točka 4. KZ/11.), posljedično čemu prvostupanjski sud nije imao uporište za ispuštanje činjeničnih navoda i pravne kvalifikacije sadržanih u optužnici po tom pitanju. S tim u svezi državni odvjetnik u žalbi prezentira vlastitu analizu svjedočkih iskaza I. P., Z. V., M. K., obrane optuženika i vještaka psihijatra.

8.3. Međutim, protivno takvoj argumentaciji državnog odvjetnika, ovaj žalbeni sud nalazi kako je ispravno prvostupanjski sud temeljem na raspravi izvedenih i konfrontiranih dokaza izveo zaključak kako nije dokazano da bi terećeno kazneno djelo optuženik počinio i iz koristoljublja, kojem utvrđenju je odgovarajuće prilagodio činjenični i zakonski opis, te pravnu kvalifikaciju inkriminiranog kaznenog djela. Naime, da bi se radilo o kaznenom djelu ubojstva iz koristoljublja, isto kao motiv djela mora postojati u vremenu njegovog počinjenja. S tim u svezi nesporno je dokazano da je optuženik do trenutka smrti oštećenika ovlašteno, temeljem valjane oštećenikove punomoći i sasvim slobodno, bez ograničenja podizao novac, mirovinu, s njegovog bankovnog računa, te da je to učinio i u dva navrata nakon što je ubio oštećenika. Iz iskaza ispitanih svjedoka pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da se oštećenik žalio kako optuženik pritom nije raspolagao novcem koji bi mu dao na odgovarajući način (primjerice, nije vraćao dugovani ostatak oštećeniku). U tim okolnostima pravilan je zaključak prvostupanjskog suda kako motiv počinjenja teškog ubojstva-koristoljublje nije dokazan, jer je počinjenje tog djela u biti onemogućilo daljnju manipulaciju oštećenikovim novcem od strane optuženika (s izuzetkom dva dokazana uzimanja tog novca s bankomata u vremenu od počinjenog ubojstva do trenutka optuženikovog uhićenja), sve u uvjetima dokazane pune psihofizičke ovisnosti istog o alkoholu. Ispravnost takvog zaključka prvostupanjskog suda ima svoje uporište i u prihvaćenom psihijatrijskom vještačenju po kojem "...je optuženik na inkriminirano činjenje bio angažiran negativnim afektima srdžbe i ljutnje", a mogući neposredni povod djelu je prepirka, svađa između optuženika i oštećenika. Stoga žalba državnog odvjetnika u kontekstu dokazivanja kvalifikatorne okolnosti koristoljublja predstavlja stranačko viđenje te okolnosti bez uporišta u sadržaju izvedenih dokaza, pa je posljedično tome ispravna odluka prvostupanjskog suda kada je optuženika proglasio krivim za počinjenje kaznenog djela teškog ubojstva iz članka 111. točke 2. KZ/11., a ne iz članka 111. točke 4. KZ/11.

9. Iako u žalbi ne konkretizira u čemu bi se sastojala žalbena osnova povrede kaznenog zakona ("pogrešna primjena materijalnog prava") iz sadržaja žalbe slijedi kako optuženik smatra kako nije bilo mjesta terećeno kazneno djelo kvalificirati kao teško ubojstvo iz članka 111. točke 2. KZ/11., već da se radi o kaznenom djelu ubojstva iz članka 110. istog zakona (članak 469. točka 4. ZKP/08.). Međutim,

optuženikova žalba u tom pravcu je neosnovana slijedom svih onih razloga koji su u ovoj odluci navedeni povodom žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (točke 8. do 8.3. ove presude).

10. Kada se žali zbog odluke o kazni, državni odvjetnik traži strože kažnjavanje optuženika kaznom dugotrajnog zatvora, pri čemu ne dovodi u pitanje utvrđene okolnosti kojima se sud rukovodio pri izricanju kazne u prvostupanjskoj presudi. Svoj zahtjev u biti zasniva na tezi da je optuženik počinio terećeno kazneno djelo sa dvije kvalifikatorne okolnosti, pa bi onda utemeljenost strožeg kažnjavanja proizlazila iz njihove dokazanosti koju problematizira kroz žalbenu osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (točke 8.2. i 8.3. u obrazloženju ove odluke). Međutim, kako se ta žalbena osnova pokazala neutemeljenom, te je prvostupanjski sud optuženiku izrekao kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 25 godina za kazneno djelo iz članka 111. točke 2. KZ/11., to su bez uporišta žalbene tvrdnje državnog odvjetnika glede izrečene kazne.

10.1. U isto vrijeme optuženik u svojoj žalbi tvrdi kako sud "...prilikom odlučivanja o visini kazne nije u dovoljnoj mjeri cijenio olakotne okolnosti na strani optuženika". Međutim, po ocjeni ovog žalbenog suda navedeni žalbeni prigovori optuženika nisu osnovani. Naime, ispravno je prvostupanjski odbio cijeliti olakotnom činjenicu "...da je otac dvoje maloljetne djece", jer iz sadržaja svjedočenja njegove bivše supruge Z. V. nedvojbeno slijedi da među njima osim biološke povezanosti ne postoji bilo kakva daljnja emotivno – ekonomska veza koja bi kao takva trebala imati utjecaja na izrečenu kaznu. Štoviše, nepostojanje takve veze ide tako daleko da prema prihvaćenom svjedočenju njegove bivše supruge optuženik ne samo da ne održava kontakte sa djecom, nego niti plaća postojeću obvezu doprinosa njihovom uzdržavanju (oko 200.000, 00 HRK duga po toj osnovi). Isto tako je neosnovan optuženikov zahtjev da mu se olakotnim cijeni kajanje, jer terećeno djelo kao takvo nije priznao, pa se kajanje ne može razmatrati kao njegov etički stav, odmak, prema prouzročenom nepravu. Zaključno, nije u pravu optuženik kada traži da mu se olakotnim cijeni naknadni pokušaj suicida, jer je samoozljeđivanja počinio nakon višednevnog skrivanja po počinjenom teškom ubojstvu i kada je spoznao da ga policija traži kao počinitelja terećenog djela. U kontekstu svega izloženog ispravno je prvostupanjski sud optuženiku izrekao dugotrajnu kaznu zatvora u trajanju od 25 godina, polazeći pritom od zakonom propisane svrhe kažnjavanja i od stupnja optuženikove krivnje, te pravilno vrednujući sve na raspravi utvrđene olakotne i otegotne okolnosti (članak 41. i članak 47. KZ/11.), kako je to navedeno u točkama 53. do 60. prvostupanjske presude. Tako izrečena kazna dugotrajnog zatvora po ocjeni ovog žalbenog suda pravilno je odmjerena kako s aspekta njezine retributivnosti, tako i glede ostvarenja specijalne i generalne prevencije te kao takva omogućava optuženiku da se nakon njezinog izdržavanja kao resocijalizirana osoba opet uključi u društvo.

11. Iako je izostala žalba glede izrečene sigurnosne mjere i mjere oduzimanja predmeta, sud je zakonitost njihova izricanja ispitao slijedom obveze iz članka 478. ZKP/08. te je utvrdio da su navedene mjere izrečene suglasno zakonskim kriterijima (članak 69. KZ/11. i članak 79. KZ/11.).

12. Temeljem izloženog, kako u pobijanoj presudi nisu utvrđene povrede odredaba kaznenog postupka na koje ovaj drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, niti je na štetu optuženika povrijeđen kazneni zakon (članak 476. stavak 1. točke 1. i 2. ZKP/08.), temeljem članka 482. ZKP/08., odlučeno je kao u izreci ove presude.

U Zagrebu 8. studenog 2023.

Predsjednik vijeća:
Ivan Turudić, univ. spec. crim, v.r.